

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/75/2018
Identifikačné číslo spisu: 5017200471
Dátum vydania rozhodnutia: 20.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:5017200471.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: MANIOM, s.r.o., so sídlom Palárikova 76, Čadca, IČO: 46 889 124, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou V4 Legal, s.r.o., so sídlom Tvrdého 783/4, Žilina, IČO: 36 858 820, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č.k. 18462-3/2017-BA zo dňa 29. septembra 2017, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č.k. 29Sa/19/2017-31 zo dňa 5. februára 2018, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 29Sa/19/2017-31 zo dňa 5. februára 2018 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konania.

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie krajského súdu

1. Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 29Sa/19/2017-31 zo dňa 5. februára 2018 žalobu žalobcu poukazom na ustanovenie § 98 ods. 1 písm. e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „S.s.p.“) odmietol. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Z obsahu žaloby a pripojených listinných dôkazov mal krajský súd za preukázané, že Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca ako orgán príslušný podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, vydala dňa 29.10.2014 rozhodnutie č. 47573-1/2014-CA, ktorým rozhodla, že pani: D. A. U. - E., nar. XX.XX.XXXX, nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa MANIOM, s.r.o., IČO: 46 889 124, so sídlom Palárikova 76, Čadca, od 01.09.2013 podľa slovenskej legislatívy. Rozhodnutie bolo doručené zamestnancovi aj zamestnávateľovi. Proti uvedenému rozhodnutiu podal odvolanie zamestnanec D. A. U. - E., o ktorom rozhodla Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. 18462-3/2017-BA zo dňa 29.09.2017 tak, že odvolanie pani: D. A.

U. -E. podané proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Čadca č. 47573-1/2014-CA zo dňa 29.10.2014, vo veci vzniku sociálneho poistenia zamestnanca, zamietla a potvrdila napadnuté rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Čadca. Zamestnávateľ odvolanie nepodal.

3. Krajský súd uviedol, že žaloba žalobcu síce smeruje proti rozhodnutiu žalovaného, ktorým bolo rozhodnuté o riadnom opravnom prostriedku, avšak z obsahu napadnutého rozhodnutia mal krajský súd preukázané, že odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Čadca č. 47573-1/2014-CA zo dňa 29.10.2014 podal len zamestnanec D. A. U. -E.. Zamestnávateľ (s ktorým v správnom konaní ako s účastníkom konali správne orgány) odvolanie nepodal. Z obsahu žaloby však podľa krajského súdu nevyplýva, ako bol žalobca ukrátený na svojich subjektívnych právach napadnutým rozhodnutím žalovaného správneho orgánu.

4. Krajský súd v konaní postupoval v intenciách ustanovení zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku, podanie zo dňa 05.12.2017 posúdil podľa jeho povahy a obsahu ako žalobu v zmysle § 177 a nasl. S.s.p., a to ako správnu žalobu v sociálnych veciach podľa § 199 a nasl. S.s.p. citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 177, § 199 ods. 1 písm. a/, § 199 ods. 3, § 178 ods. 1, § 97 a § 98 ods. 1 písm. e/ S.s.p. a dospel k záveru, že žaloba bola podaná neoprávnenou osobou.

5. Krajský súd zdôraznil, že podmienkou účasti v správnom (administratívnom) konaní je potenciálne dotknutie na právach a povinnostiach fyzickej či právnickej osoby napadnutým rozhodnutím, avšak v správnom súdnictve je aktívne procesne legitimovaná osoba na podanie žaloby len tá osoba, ktorá tvrdí, že ako účastník správneho konania bola ukrátená na svojich právach rozhodnutím správneho orgánu a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia (§ 177, § 178 ods. 1 S.s.p.). Žiadny subjekt nie je aktívne legitimovaný na podanie správnej žaloby v prospech inej osoby - rovnako uznesenie NS SR sp. zn. 5Sž/239/1996. Súd v správnom súdnictve nepreskúmava teoretickú zákonnosť rozhodnutí v správnom súdnictve. Inštitút správneho súdnictva predstavuje realizáciu ústavného práva fyzických a právnických osôb domáhať sa na nezávislom a nestrannom súde súdnej ochrany vlastných subjektívnych práv, ktoré sú ohrozené alebo porušené nezákonnými rozhodnutiami, zásahmi a nečinnosťou orgánov verejnej správy.

6. V predmetnej veci krajský súd uviedol, že žalobca ani netvrdí, že bol napadnutým rozhodnutím ukrátený na svojich právach, na akých právach a akým spôsobom, teda aké negatívne následky malo vydané rozhodnutie pre neho. Žalobca opakovane namieta nedostatky rozhodnutia vo vzťahu k jeho zamestnancovi, avšak žalobca bol povinný uviesť, ako napadnuté rozhodnutie ohrozuje alebo porušuje práva žalobcu ako zamestnávateľa a nie správnu žalobou sa domáhať ochrany práv svojho zamestnanca. Zamestnanec, ktorý sa cítil dotknutý na svojich právach, mohol podať žalobu sám. V danej veci žalobca osobne nebol ukrátený rozhodnutím správneho orgánu na svojich právach, túto skutočnosť netvrdil ani nepreukázal. Naopak, sám žalobca v žalobe uviedol, že odvolanie proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Čadca č. 47573-1/2014-CA zo dňa 29.10.2014 podal zamestnanec a napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané vo veci odvolania zamestnanca. Preto mal za to, že žalobca nebol aktívne legitimovaný na podanie tejto žaloby na preskúmanie zákonnosti správneho rozhodnutia žalovaného.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu

7. Proti uvedenému uzneseniu krajského súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť. Navrhoval, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie v Žiline č.k. 29Sa/19/2017-31 zo dňa 5. februára 2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. V dôvodoch kasačnej sťažnosti žalobca nesúhlasil s právnym posúdením veci krajským súdom, pokiaľ ide o právny názor konajúceho súdu, že žalobca nie je aktívne legitimovaný subjektom na podanie predmetného žalobného návrhu.

9. Žalobca mal za to, že neuvedenie konkrétneho práva žalobcu, ktoré bolo napadnutým rozhodnutím

žalovaného porušené nemôže byť v žiadnom prípade na ujmu jeho práva na prístup k súdu a k právu na súdnu ochranu v zmysle ustanovenia čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

10. Žalobca poukazom na ustanovenie § 57 v spojení s ustanovením § 182 S.s.p. mal za to, že ani jedno z uvedených ustanovení neurčuje ako jednu z obligatórnych náležitostí správnej žaloby uviesť tvrdenie o porušení konkrétneho práva žalobcu. Napriek tomu uviedol, že pokiaľ mal správny súd za to, že správna žaloba žalobcu bola neúplná (pre nedostatok tvrdenia o porušení konkrétneho subjektívneho práva žalobcu mal správny súd postupovať spôsobom ustanoveným v § 59 S.s.p. a umožniť žalobcovi v súdom určenej lehote svoje podanie doplniť. Žalobca mal za to, že konaním správneho súdu došlo k porušeniu jeho procesných práv.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti žalobcu

11. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobcu navrhla, aby najvyšší súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 29Sa/19/2017-31 zo dňa 5. februára 2017 v celom rozsahu ako vecne správne potvrdil.

12. S dôvodmi rozhodnutia krajského súdu uvedenými v jeho odôvodnení súhlasila v celom rozsahu. Mala za to, že žalobca v žalobe nepreukázal, akým spôsobom napadnuté rozhodnutie zasahuje do jeho subjektívnych práv, preto mala za to, že nie je aktívne hmotnoprávne legitimovanou osobou na podanie žaloby v zmysle ustanovenia § 178 ods. 1 S.s.p. Súčasne poukázala na to, že žalobca v administratívnom konaní rozhodnutie prvostupňového orgánu nenapadol odvolaním a nakoľko nevyužil svoju možnosť podať proti prvostupňovému rozhodnutiu odvolanie, mala za to, že vydaním uvedeného rozhodnutia nebol dotknutý na svojich subjektívnych právach.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

13. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podanej kasačnej sťažnosti žalobcu (§ 453 ods. 1 S.s.p.), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.), a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná.

14. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bolo uznesenie Krajského súdu v Žiline č.k. 29Sa/19/2017-31 zo dňa 5. februára 2018, ktorým správny súd žalobu poukazom na ustanovenie § 98 ods. 1 písm. e/ S.s.p. odmietol.

15. Predmetom preskumavacieho konania v danej veci bola žaloba, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č.k. 18462-3/2017-BA zo dňa 29.09.2017.

16. V správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. (§ 2 ods. 1 S.s.p)

17. Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. (§ 5 ods. 2 S.s.p.)

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

18. Predmetom kasačného konania je posúdenie, či krajský súd v súlade so zákonom odmietol žalobu žalobcu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č.k. 18462-3/2017-

BA zo dňa 29.09.2017 z dôvodu, že bola podaná zjavne neoprávnenou osobou.

19. Podľa ustanovenia § 57 ods. 1 S.s.p., ak tento zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie

- a) ktorému správne súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

20. Podľa ustanovenia § 59 ods. 1 S.s.p., ak ide o podanie vo veci samej, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote podľa § 58 ods. 2.

21. Podľa ustanovenia § 177 ods. 1 S.s.p. správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

22. Podľa ustanovenia § 178 ods. 1 S.s.p. žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

23. Podľa ustanovenia § 181 písm. e/ S.s.p. v správnej žalobe sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť dôvody žaloby, z ktorých musí byť zrejmé, z akých konkrétnych skutkových a právnych dôvodov žalobca považuje napadnuté výroky rozhodnutia alebo opatrenia za nezákonné (ďalej len „žalobné body“).

24. Kasačný súd vychádzajúc z citovanej právnej úpravy dospel k záveru, že pokiaľ krajský súd odmietol žalobu žalobcu z dôvodu, že tento nebol aktívne legitimovaný na jej podanie nepostupoval správne v súlade so zákonom.

25. Kasačný súd považuje záver krajského súdu o tom, že žalobca nebol osobne ukrátený rozhodnutím správneho orgánu na svojich právach vzhľadom na jeho konštatovanie, že žalobca túto skutočnosť netvrdil a ani v žalobe nepreukázal za predčasný.

26. Zákonodarcu v právnej úprave ustanovenej v právnej norme § 178 ods. 1 S.s.p. upravuje žalobnú legitimáciu. Za kumulatívneho splnenia zákonných podmienok možno žalobcu považovať za žalobne legitimovaného na podanie správnej žaloby. V tejto súvislosti je nutné rozlišovať medzi procesnou legitimáciou ako spôsobilosť byť účastníkom konania a vecnou legitimáciou plynúcou z hmotného práva. Žalobnú legitimáciu má v zásade účastník administratívneho konania, voči ktorému bolo vydané napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým bol ukrátený na svojich právach alebo právom chránených záujmoch. Ukrátenie na subjektívnych právach spojené s vydaním žalovaného rozhodnutia je osoba, ktorá správnu žalobu podáva, preukázať svojim tvrdením v žalobe. V prípade pochybností má však správny súd vždy možnosť žiadať žalobcu, aby dotknutie na právach podrobne opísal a preukázal. Pravdivosť tohto tvrdenia sa následne preukáže v konaní samom. Nemožno preto súhlasiť s názorom krajského súdu v bode 7 jeho rozhodnutia, kde spája aktívnu procesnú legitimáciu s aktívnou vecnou legitimáciou.

V prípade ak mal správny súd za to, že žalobca v žalobe netvrdil ukrátenie na jeho subjektívnych právach (t.j. nebola splnená táto zákonná podmienka) mal postupovať v súlade s ustanovením § 59 ods. 1 S.s.p. a vyzvať žalobcu na doplnenie žaloby, tak aby bolo zrejmé za akých konkrétnych skutkových a právnych dôvodov žalobca považuje napadnuté výroky rozhodnutia za nezákonné („žalobné body“), t.j. zasahujúce do jeho právnej sféry. Až následne možno v konaní samom vyhodnotiť či skutočne došlo zo strany správneho orgánu k zásahu do subjektívnych práv žalobcu rozhodnutím žalovaného, ktorého prieskumu sa žalobca domáha. V opačnom prípade, pokiaľ správny súd predčasne bez tvrdenia žalobcu o zásahu do jeho subjektívnych práv vyhodnotí, že žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie

správnej žaloby môže zasiahnuť do jeho práva na prístup k súdu a práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy SR. Navyše správny súd môže (procesne) odmietnuť žalobu podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. e/ S.s.p. z dôvodu nedostatku aktívnej procesnej legitímácie nie z nedostatku aktívnej vecnej legitímácie.

28. Napriek uvedenému dáva kasačný súd do opätovnej pozornosti správneho súdu, tak ako to vyplýva aj z obsahu žaloby, že odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu podal (iba) zamestnanec žalobcu. Pokiaľ by táto skutočnosť vyplynula i z predloženého administratívneho spisu zakladá dôvod pre postup správneho súdu podľa ustanovenia § 98 ods. 1 písm. g/ S.s.p. vzhľadom na znenie ustanovenia § 7 písm. a/ S.s.p..

29. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody rozhodol kasačný súd tak, že rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v ktorom rozhodne krajský súd aj o trovách kasačného konania (§ 467 ods. 3 S.s.p.).

30. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1 .mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný.